

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **M. D.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 29 października 2025 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Tychach,
zawartego w postanowieniu z dnia 9 października 2025 r., II K 878/25,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Przez Prokuraturę Rejonową w Tychach do Sądu Rejonowego w Tychach zostało przekazane pismo M. D. zatytułowane „Prywatny akt oskarżenia. Wniosek”, które zostało przez Przewodniczącego Wydziału tego Sądu potraktowane jako prywatny akt oskarżenia przeciwko kilkunastu osobom, wśród których znajdują się m.in. sędziowie Sądu Apelacyjnego w Katowicach, sędziowie Sądu Okręgowego w Sosnowcu, sędzia Sądu Okręgowego w Katowicach, sędzia Sądu Najwyższego Anna Dziergawka oraz prokuratorzy.

Z zarządzenia Przewodniczącego Wydziału wynika, że nakazał on wezwać autora pisma do przedłożenia dokumentów świadczących o tym, że wobec sędziów i prokuratorów właściwe organy wydały zezwolenie na ściganie za czyny objęte prywatnym aktem oskarżenia (k. 39). Zawarty w piśmie skarżącego wniosek o

wyznaczenie pełnomocnika z urzędu zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału miał być rozpoznany przez wylosowanego do sprawy sędziego (k. 38 verte, punkt 18 formularza zarządzenia). Jak wynika z notatki urzędowej zawartej na k. 44 akt sprawy, M. D. nie uzupełnił braków formalnych aktu oskarżenia, ani nie wniósł opłaty.

Postanowieniem z 9 października 2025 r., II K 878/25, Sąd Rejonowy w Tychach wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie przedmiotowej sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Sąd Rejonowy wskazał, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga by ta sprawa była rozpoznana przed innym sądem równorzędnym, bowiem sprawa dotyczy sędziów sądów nadrzędnych wobec Sądu Rejonowego w Tychach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest przedwczesny, dlatego nie zasługiwał na uwzględnienie.

Analiza akt tej sprawy prowadzi do wniosku, że obecnie przed Sądem Rejonowym w Tychach nie zawisła sprawa z prywatnego aktu oskarżenia przeciwko sędziom wymienionym w treści pisma M. D., zatytułowanego „prywatny akt oskarżenia”, która mogłaby być merytorycznie rozpoznana przez Sąd wnioskujący. Zgodnie z art. 80 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.; dalej: u.s.p.) sędzia nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego, a nie wszczyna się postępowania karnego, a wszczęte umarza, gdy brak wymaganego zezwolenia na ściganie (art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.).

Mając na względzie wymóg wyrażenia zgody przez właściwy sąd dyscyplinarny na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, aby można było prowadzić przeciwko niemu postępowanie karne (także w sprawie z oskarżenia prywatnego), nie można podzielić twierdzenia zawartego w uzasadnieniu postanowienia w trybie art. 37 k.p.k., że postępowanie zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w Tychach pod sygn. akt II K 878/25, to postępowanie przeciwko sędziom Sądów nadrzędnych nad Sądem właściwym.

Skarżacy na wezwanie Przewodniczącego Wydziału nie przedłożył dokumentów, które świadczyłyby o wyrażeniu zgody przez stosowne organy na

ściganie sędziów i prokuratorów wymienionych w jego piśmie. Jednocześnie, zgodnie z art. 80 § 2a u.s.p., wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem. Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, Sąd wnioskujący nie rozpoznał dotychczas wniosku zawartego na s. 17 pisma skarżącego o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu „do tego aktu oskarżenia”. Pierwszą czynnością podjętą przez wylosowanego Sędziego było wydanie na posiedzeniu postanowienia zawierającego wniosek o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 k.p.k.

Nie jest zadaniem Sądu Najwyższego sugerowanie kolejności czynności podejmowanych w sprawie, niemniej Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności powinien rozpoznać wniosek M. D. o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu (zawarty na ostatniej stronie jego pisma). Tego typu czynność procesowa (wyznaczenie pełnomocnika z urzędu) nie jest sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, chociażby z tego powodu, że może być dokonana przez referendarza sądowego (art. 88 k.p.k. w zw. z art. 81 § 1 k.p.k.).

Dopiero ewentualne prawomocne wyrażenie zgody przez właściwy sąd dyscyplinarny na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów objętych pismem skarżącego powodowałoby, że przedmiotowe postępowanie przekształciłoby się w sprawę przeciwko osobie. Jednocześnie dopiero na tym etapie postępowania doszłoby do konieczności merytorycznego rozpoznania sprawy zainicjowanej prywatnym aktem oskarżenia M. D. przeciwko osobom w nim wskazanym. Jednocześnie, w przypadku zaistnienia takiej sytuacji, Sąd Rejonowy w Tychach będzie mógł ponownie wystąpić z wnioskiem o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Dopiero bowiem wtedy zaktualizują się argumenty stanowiące podstawę obecnego wniosku, dotyczące tego, że sprawa odnosi się do sędziów sądów nadrzędnych wobec Sądu Rejonowego w Tychach a jej rozpoznanie przez ten Sąd może zagrażać dobru wymiaru sprawiedliwości.

Pomimo odwołania się w uzasadnieniu wniosku w trybie art. 37 k.p.k. przez Sąd Rejonowy wyłącznie do tego, że sprawa dotyczy sędziów Sądów nadrzędnych nad Sądem właściwym, kwestia konieczności uzyskania zezwolenia władzy na

ściganie dotyczy w takim samym stopniu wskazanych w piśmie M. D. sędziego Sądu Najwyższego i prokuratorów.

Jedynie na marginesie wypada zwrócić uwagę, że w swoim wniosku Sąd Rejonowy przyjął, iż pismo skarżącego nazwane „prywatnym aktem oskarżenia, dotyczy czynów z art. 231 k.k., które nie są przestępstwami prywatnoskargowymi, co powinno być poddane kontroli pod kątem dopuszczalności postępowania.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[r.g.]